

ШЛЯХИ ПОДАЛЬШОГО УДОСКОНАЛЕННЯ АНГЛОМОВНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ МЕДИЦИНИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ З ОПЕРАТИВНОЮ ХІРУРГІЄЮ ТА ТОПОГРАФІЧНОЮ АНАТОМІЄЮ

Вищий державний навчальний заклад України

«Українська медична стоматологічна академія» (м. Полтава)

Створення нової кафедри медицини надзвичайних ситуацій з оперативною хірургією та топографічною анатомією, в умовах якої англomовні іноземні студенти навчаються протягом трьох років (другий, третій, четвертий курс) поставило перед викладачами кафедри, що з ними працюють, нові вимоги та накреслило шляхи їх самовдосконалення. Декілька років праці дало можливість для нашої кафедри накопичити деякий цікавий досвід послідовного викладання дисциплін «оперативна хірургія та топографічна анатомія», «медицина надзвичайних ситуацій», «цивільний захист»

«Оперативна хірургія та топографічна анатомія» вивчається на другому курсі стоматологічного факультету і другому та третьому курсах медичного факультету; базується на знаннях з анатомії людини, гістології, цитології та ембріології, а також патоморфології, і закладає основу вивчення топографоанатомічних особливостей будови окремих ділянок організму людини і проведення оперативних втручань на них. Знання, яке отримують студенти з топографічної анатомії та оперативної хірургії відіграють важливу роль у вивченні дисциплін хірургічного профілю (загальна хірургія, факультетська, госпітальна хірургія, інші) та споріднених з ними дисциплін (медицина надзвичайних ситуацій, тощо) [2,5].

«Медицина надзвичайних ситуацій» вивчається студентами другого курсу медичного та четвертого курсу стоматологічного факультетів і базується на знаннях з оперативної хірургії та топографічної анатомії, закладає основи вивчення студентами військової хірургії, військової терапії, військової епідеміології, тощо. Програма включає основи теоретичних знань та практичних навичок з організації і проведення лікувально-евакуаційних заходів, а також надання першої медичної допомоги при надзвичайних ситуаціях природного, техногенного та соціально-політичного характеру [10,11,12].

Навчальна дисципліна «цивільний захист» вивчається студентами четвертого року навчання і базується на знаннях з медицини надзвичайних ситуацій, патоморфології і патофізіології, створює засади для наступного успішного засвоєння практичних

навичок з клінічних дисциплін та їх застосування в складних умовах надзвичайної ситуації мирного та воєнного часу [8].

Отже, вималюється чіткий взаємозв'язок вивчаємих на кафедрі дисциплін та стають зрозумілими засади їх інтеграції.

Видатний вітчизняний вчений, хірург і анатом М. І Пирогов не тільки започаткував дисципліну «оперативна хірургія та топографічна анатомія», а й більш ніж 150 років тому запропонував особливий метод організації надання медичної допомоги пораненим – медичне сортування, що й досі залишається основою організації лікувально – евакуаційного забезпечення населення, постраждалих, уражених, поранених і хворих під час надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу [1,4,6].

При одночасних масових втратах серед населення в умовах, коли не вистачає медичних сил та засобів, виникає потреба в запровадженні «черги» в наданні медичної допомоги та евакуації, що відрегулює невідповідність між потребою у наданні медичної допомоги та спроможністю її надання.

Медичне сортування – метод поділу уражених та хворих на групи за потребою в однорідних лікувально – профілактичних і евакуаційних заходах, залежно від медичних показань та конкретних обставин надзвичайної ситуації. Медичне сортування проводиться і продовжується під час надання усіх догоспітальних і госпітальних видів медичної допомоги. Основою медичного сортування з часів Пирогова М. І залишаються три сортувальні ознаки: безпека для оточуючих, лікувальна ознака, евакуаційна ознака.

За ознакою небезпечності для оточуючих постраждалих поділяють на такі групи: особи, які потребують санітарної або спеціальної обробки; особи, які підлягають тимчасовій ізоляції; особи, які не потребують спеціальної (санітарної) обробки.

За лікувальною ознакою визначають ступінь потреби постраждалих у медичній допомозі, черговість та місце її надання. За ступенем потреби у потреби у медичній допомозі виділяють такі групи потерпілих: особи, яким необхідна невідкладна медична допомога; особи, яким допомога може бути відстрочена;

особи, які перебувають у термінальному стані і потребують симптоматичної медичної допомоги.

За евакуаційною ознакою визначається необхідність евакуації, вид транспорту та положення постраждалого у транспорті [7].

Обговорення на кафедральних методичних засіданнях особливостей викладання для студентів теоретичного матеріалу предметів «медичина надзвичайних ситуацій» та «цивільний захист» сприяло подальшому удосконаленню подання матеріалу з оперативної хірургії та топографічної анатомії англomовним студентам за принципом «клінічної анатомії», оскільки ми маємо можливість обговорювати «блоки» тем споріднених дисциплін, усвідомлюючи їх взаємозв'язок та подальше використання знань про особливості топографо-анатомічної будови людини, на яких ґрунтується формування необхідних у практиці лікаря професійних навичок [3,5].

Наприклад, «Топографічна анатомія судин і нервів кінцівок» – «Перша медична допомога. Зупинка зовнішньої кровотечі»; «Топографоанатомічні особливості опорно-рухового апарату людини» – Перша медична допомога. Транспортна іммобілізація».

Практичні заняття на кафедрі медицини надзвичайних ситуацій з оперативною хірургією та топографічною анатомією проводяться з використанням тестових та ситуаційних завдань для перевірки початкового та заключного рівнів знань. Кількість варіантів достатня для того, щоб кожен студент одержував індивідуальне завдання. Завдання оновлюються згідно з вимогами часу [2].

Достойна увага приділяється також профілізації знань. Так, необхідність розробки та застосування спеціального протигазу для поранених у голову, можливо тільки опанувавши складну топографоанатомічну будову ділянок голови (кровозабезпечення, іннервація, клітковинні простори, особливості скелету обличчя, тощо) [9].

Творча співпраця викладачів кафедри, що викладають різні дисципліни тим самим іноземним студентам, розширює можливості для індивідуалізації роботи з англomовними студентами, своєчасного виявлення серед них невстигаючих та кращих, залучення останніх до наукової роботи у студентському науковому гуртку.

Спілкування на методичних кафедральних засіданнях удосконалює мовні навички викладачів, що проводять навчання англійською мовою, оскільки для нас та іноземних студентів англійська мова не є рідною.

Певні труднощі викликає вибір єдиного, найбільш відповідного перекладу деяких термінів екстреної медичної допомоги, що використовуються при викладанні медицині надзвичайних ситуацій. Невимушене позитивне спілкування англійською між викладачами у позааудиторний час збагачує наш англomовний словниковий запас, сприяє профілактиці виникнення мовного бар'єру, надає емоційно-психологічне задоволення та ніколи не буває зайвим.

Досягненням кафедри слід вважати видані практикуми з топографічної анатомії і оперативної хірургії англійською мовою, які допомагають більш глибоко опанувати навчальний матеріал, опанувати практичні навички та підвищити загальний рівень підготовки з предмету [3].

Контроль знань іноземних студентів, що навчається англійською мовою, проводиться на кафедрі за допомогою тестових контролів в умовах комп'ютерного класу.

Використання новітніх технологій навчання сприяє візуалізації навчального матеріалу та скорочує для іноземних студентів час опанування практичними навичками.

Таким чином, викладання в умовах кафедри медицини надзвичайних ситуацій з оперативною хірургією та топографічною анатомією декількох навчальних дисциплін англійською мовою вимагає від викладачів постійного вдосконалення навчального процесу, одночасно полегшуючи цей обов'язок можливістю безпосереднього спілкування та обміну досвідом, зокрема під час методичних кафедральних засідань та роботі у позааудиторний час над створенням нової методичної документації відповідно до вимог інтеграції вітчизняної вищої освіти до Європейського освітнього середовища.

Навчання англomовних іноземних студентів в умовах кафедри медицини надзвичайних ситуацій з топографічною анатомією та оперативною хірургією протягом трьох навчальних років сприяє підвищенню якості їх професійної підготовки шляхом інтеграції та профілізації викладаємих дисциплін, яскравій демонстрації вкладу вітчизняних вчених у розвиток сучасної світової медичної науки, клінічної медицини та організації лікувально-евакуаційного забезпечення населення при надзвичайних ситуаціях, застосування сучасних інноваційних технологій візуалізації навчального матеріалу та контролю знань студентів, плідної співтворчості співробітників кафедри з педагогічних та мовних питань роботи з іноземними студентами.

Література

1. Дубицький А. Ю. Характеристика аварій на хімічно-небезпечних об'єктах / А. Ю. Дубицький, Л. П. Чепкий, І. О. Семенов [та ін.] // *Современные проблемы токсикологии*. – 1999. – № 2. – С. 14-17.
2. Науково педагогічний підхід до викладання топографічної анатомії та оперативної хірургії серед студентів – іноземців медичного факультету / О. М. Проніна, А. М. Білич, С. І. Данильченко [та ін.] // *Світ медицини та біології*. – 2013. – № 2 (37). – С. 148-149.
3. Проблеми мовної підготовки студентів – медиків на кафедрі оперативної хірургії і топографічної анатомії / О. М. Проніна, А. М. Білич, С. І. Данильченко [та ін.] // *Проблеми інтеграції національних закладів вищої освіти до Європейського освітнього середовища: збірник матеріалів Міжнародної науково-методичної конференції. Том 3. «Проблеми гуманітарної та мовної підготовки студентів»*. – Харків, ХНАДУ, 29-31 жовтня 2012 року. – С. 96 – 97.

- Смирнов И. А. Медицинское обеспечение населения, пострадавшего от террористических актов / И. А. Смирнов // Военно-медицинский журнал. – 2004. – № 2 – С. 12-17.
- Управління клінічних напрямків у навчальний процес із топографічної анатомії та оперативної хірургії на стоматологічному факультеті / О. М. Проніна, А. М. Білич, С. І. Данильченко [та ін.] // Європейський вибір – невід’ємна складова розвитку вищої медичної освіти України: матеріали навчально-методичної конференції. – Полтава, 2013. – С. 162-163.
- Храпак В. В. Екотоксикологічні аспекти хімічних катастроф / В. В. Храпак // Актуальні проблеми екології і токсикології. Ч. 2. – К. : 1998. – С. 293-300.
- Чаплик В. В. Медицина надзвичайних ситуацій : підруч. для студ. вищ. мед. навч. заклад / Чаплик В. В., Олійник П. В., Омельчук С. Т. – Вінниця : Нова Книга, 2012. – С. 252-255.
- Шевченко В. В. Навчально-методичні питання викладання дисципліни «цивільний захист» / В. В. Шевченко // Вісник проблем біології та медицини, – 2011. – Вип. 2, Т. 1. – С. 32-33.
- Шевченко В. В. Питання викладання дисципліни «цивільний захист» студентам стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів України / В. В. Шевченко // Український морфологічний альманах. – 2011. – Т. 9 (3), додаток. – С. 99-100.
- Шевченко В. В. Проблеми викладання дисциплін «медицина надзвичайних ситуацій» та «цивільний захист» під час інтеграції закладів вищої освіти до Європейського освітнього середовища / В. В. Шевченко // Проблеми інтеграції національних закладів вищої освіти до Європейського освітнього середовища: збірник матеріалів Міжнародної науково-методичної конференції. Том 3 «Проблеми гуманітарної та мовної підготовки студентів». – Харків, ХНАДУ, 29-31 жовтня 2012 року. – С. 123-125.
- Шевченко В. В. Можливості удосконалення англомовного навчання іноземних студентів з дисциплін «Медицина надзвичайних ситуацій» та «Цивільний захист» в умовах інтеграції вищої освіти до європейського освітнього середовища / В. В. Шевченко // Світ медицини та біології. – 2013. – № 2 (37). – С. 193-195.
- Шевченко В. В. Проблеми викладання дисципліни «Цивільний захист» іноземним студентам з англомовною формою навчання / В. В. Шевченко // Європейський вибір – невід’ємна складова розвитку вищої медичної освіти України: матеріали навчально-методичної конференції. – Полтава, 2013. – С. 220-222.

УДК 616-089-+378. 14=11

ШЛЯХИ ПОДАЛЬШОГО УДОСКОНАЛЕННЯ АНГЛОМОВНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ МЕДИЦИНИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ З ОПЕРАТИВНОЮ ХІРУРГІЄЮ ТА ТОПОГРАФІЧНОЮ АНАТОМІЄЮ

Шевченко В. В.

Резюме. Створення кафедри медицини надзвичайних ситуацій з оперативною хірургією та топографічною анатомією, в умовах якої англомовні іноземні студенти навчаються протягом трьох років, поставило перед викладачами кафедри нові вимоги. Викладання декількох навчальних дисциплін англійською мовою вимагає від викладачів постійного вдосконалення навчального процесу, одночасно полегшуючи цей обов’язок можливістю безпосереднього спілкування та обміну досвідом. Навчання англомовних іноземних студентів в умовах однієї кафедри протягом трьох років сприяє підвищенню якості їх професійної підготовки шляхом інтеграції та профілізації викладаємих дисциплін, збереження цінностей вітчизняної освіти, застосування сучасних інноваційних технологій візуалізації навчального матеріалу та контролю знань студентів, плідної співтворчості співробітників кафедри.

Ключові слова: оперативна хірургія і топографічна анатомія, медицина надзвичайних ситуацій, цивільний захист, іноземні студенти, англомовне навчання.

УДК 616-089-+378. 14=11

ПУТИ ДАЛЬНІЙШОГО УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ АНГЛОЯЗЫЧНОГО ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ НА КАФЕДРЕ МЕДИЦИНЫ ЧРЕЗВЫЧАЙНЫХ СИТУАЦИЙ И С ОПЕРАТИВНОЙ ХИРУРГИЕЙ И ТОПОГРАФИЧЕСКОЙ АНАТОМИЕЙ

Шевченко В. В.

Резюме. Создание кафедры медицины чрезвычайных ситуаций с оперативной хирургией и топографической анатомией, в условиях которой англоязычные студенты обучаются на протяжении трех лет, поставило перед преподавателями кафедры новые требования. Преподавание нескольких учебных дисциплин на английском языке требует от преподавателей постоянного совершенствования учебного процесса, одновременно облегчая эту обязанность возможностью непосредственного общения и обмена опытом. Обучение англоязычных иностранных студентов в условиях одной кафедры на протяжении трех лет способствует повышению качества их профессиональной подготовки путем интеграции и профилизации преподаваемых дисциплин, сохранения ценностей отечественного образования, использования современных инновационных технологий визуализации учебного материала и контроля знаний студентов, плодотворного обмена опытом сотрудников кафедры.

Ключевые слова: оперативная хирургия и топографическая анатомия, медицина чрезвычайных ситуаций, гражданская оборона, иностранные студенты, англоязычное обучение.

UDC 616-089-+378. 14= 11

Ways of Further Improvement of English -Speaking Teaching of Foreign Students at the Department of Accident Service Medicine with Operative Surgery and Topographical Anatomy

Shevchenko V. V.

Summary. Creation of the department of accident service medicine with operative surgery and topographical anatomy, in which english-speaking foreign students study for three years, has set a new requirements for a lecturers. «Operative surgery and topographical anatomy» based on the knowledge of human anatomy, histology, pathomorphology, and forms the basis of the study of surgical sciences and related disciplines (accident service medicine, etc). «Accident service medicine» based on knowledge of operative surgery and topographic anatomy, lays the groundwork for study of military surgery, etc. The program includes a basics of theoretical knowledge and practical skills in organizing medical evacuation and first aid in situations accidents of natural, technological and socio-political nature. Academic discipline “civil defense” based on knowledge of situation accident medicine, pathomorphology and pathophysiology, forms the basis for further successful mastering of practical skills of clinical disciplines and their application in the complex case of an situation accidents of peace and wartime. So, there is a clear correlation from being studied at the department subjects and become understandable principles of their integration. Discussion on the departmental methodical meetings features for teaching students the theoretical material from such subjects as “situation accidents medicine” and “civil defense” helped to further improve the presentation of the material of operative surgery and topographic anatomy for english-speaking students by a principle of “clinical anatomy” because we have the opportunity to discuss the “blocks” of topics of related disciplines, realizing their relationship and further use of knowledge about the topographic features of human anatomical structure on which the formation of required in medicine practice skills is based. Practical lessons at the department of accident service medicine with operative surgery and topographic anatomy conducted using test and situational tasks to check the initial and final levels of knowledge. Creative collaboration teachers of the department who teach different subjects thereby foreign students, expanding opportunities for individualization of work with english-speaking students, early detection among them underachieving and the finest, bringing the latest to scientific work in student scientific circle. Control of knowledge of foreign students who studying in english at the department conducted using test control. The use of new learning technologies helps visualization of educational material and reduces the time for foreign students master their practical skills. So, the teaching of several disciplines in english requires from teachers continuous improvement of educational process, at the same time making easier this duty by possibility of direct communication and exchange of experience. Studying of english speaking foreign students in the conditions of single department for three years contributes the quality of professional training through the integration and profiling teaching subjects, preservation the values of native education, application of modern innovative technology of imaging learning material and monitoring of student knowledge level, fruitful co-creation of the department staff.

Key words: operative surgery and topographical anatomy, accident service medicine, civil defense, foreign students, english-speaking teaching.

Стаття надійшла 3. 09. 2013 р.